

Obsah

Předmluva	7
Přehled jazyků	9
K jazykovým změnám	21
Zkratky, vysvětlivky a značky	32
Základní literatura	38
Slovník	41

Souborné pojetí o původu slov podávají etymologické slovníky. Česká jazykověda má v tomto ohledu dobrou tradici a může se pochlubit hned několika etymologickými slovníky ve své době kladně přijatými a dodnes více či méně dostupnými. Možná se nabízí otázka, zda je tedy vůbec potřeba nový český etymologický slovník vydávat. Důvody pro to jsou hned tři: Základ z dosavadních slovníků nezabíral slovní zásobu v celé její šíři – bůž zahrnoval starou domácí slovní zásobu a opomíjel slova cizí (Machek, Holub – Kopečný), nebo se naopak zaměřil na slova cizí a při výkladu slov domácích byl příliš stručný a povrchní (Holub – Lyer). Dále, nový etymologický slovník zde nevyšel již více než 30 let a to je dlouhá doba i pro etymologii. Některé starší výklady je třeba korigovat, některé jsou dnes již neudržitelné. S tím nakonec souvisí i potřeba modernizace vykládané slovní zásoby a zařazení lexikálních jednotek, které se ve slovní zásobě češtiny zabydlely teprve v posledních desetiletích nebo byly v předchozích slovnících z různých důvodů vypuštěny.

Výběr slovní zásoby každého slovníku je samozřejmě klíčovým problémem a nikdy nemůže vyhovet všem čtenářům. Náš etymologický slovník je určen především širší veřejnosti. Proto se snaží postihnout zvláště běžnou slovní zásobu češtiny, včetně slov nespisovných a nově přejatých, ale uvádí i některá slova řidlič, nářeční a zastaralá, pokud jsou v obecném povědomí (např. *ogar*, *hambalek* či *lajtnuč*). Ve shodě s praxí většiny etymologických slovníků se nezabývá původem vlastních jmen (výjimkou jsou etymona *Čech* a *Slován*).

Vzhledem k zaměření slovníku neuvádíme odkazy na jiné, pro běžného čtenáře obvykle těžko dostupné etymologické slovníky a jiné odborné práce (jejich základní přehled je v seznamu literatury). Činíme tak pouze u několika nejdůležitějších českých slovníků, pokud se na ně výslovně odvoláváme. Vedle toho jsou v heslech odkazy na slova etymologicky, případně i významově či slovečkově související. Třetím typem odkazů jsou odkazy na úvodní textovou část, kde se pokoušíme o stručný přehled nejdůležitějších hláskoslovných a jiných změn, který má alespoň částečně usnadnit čtenáři porozumění srovnávanému jazykovému materiálu. Ze stejného důvodu je do úvodního oddílu zařazen i přehled jazyků světa se stručnou historií jazyků pro srovnávací indoevropskou jazykovědu nejdůležitějších